

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Mededelingen

Redactie MvdNVvZ

Citation

Mededelingen. (1978). Mededelingen. *Mededelingen Van De Nederlandse Vereniging Voor Zeegechiedenis*, 37, 64-67. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4305564>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4305564>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

MEDEDELINGEN

Correcties op bijdragen in Mededelingen nr. 36

Onderaan blz. 11 is bij de titel van *L. Th. Lehmann's* bijdrage over galeien en galeibouw in de Nederlanden de volgende noot weggevallen:

x) The author was assisted in his research by a travelling-grant from the Netherlands' Organisation for the Advancement of Pure Research (ZWO). He also owes thanks to the following persons for their kind assistance: at Amsterdam: mr. S. Hart of the Municipal Record Office, mr. B. Kist of the Rijksmuseum and mr. J.P. Puype of the Rijksmuseum 'Nederlands Scheepvaart Museum'; at Barcelona: mr. J.M. Martinez-Hidalgo y Téran of the Museo Marítimo; at Bremen: mr. E. de Porre of the State Record Office; at Dordrecht: mr. J. Alleblas of the Municipal Record Office; at Genova-Pegli: mrs. L. Secchi of the Museo Navale; at Göteborg: mr. G. Sundström and mr. O. Lisberg Jensen of the Maritime Museum; at Den Haag: mrs. M.E. van Opstall of the National Record Office; at Haarlem: mr. J.J. Temminck of the Municipal Record Office; at Den Helder: mr. Ph.M. Bosscher of the Naval Museum; at Hoorn: mr. B.J. van der Saag of the Municipal Record Office; at Karlskrona: mr. P. von Busch of the Naval Museum; at Kopenhagen: mr. B. Munthe af Morgensterne of the Orlogsmuseum and mr. B. Fabricius of the National Record Office; at Lisabon: mr. J. da Gama Pimentel Barata; at Leiden: mrs. C. Moerman of the Lakenhalmuseum; at Oldenburg: mr. H. Rhaikovsky of the State Record Office; at Rome: mr. V. Alessandrini of the Biblioteca Centrale del Ministerio della Marina; at Rotterdam: mrs. A. Deelen of the Foundation Atlas van Stolck; and at Venice: mr. G. Rubin de Cervin of the Museo Storico Navale.

Bovenaan blz. 33 moeten de aanduidingen (Afb. 7) en (Afb. 8) boven de bijlagen bij het artikel van W.F.J. Mörzer Bruyns onderling worden verwisseld.

Over de auteurs

H.A.H. Boelmans Kranenburg werd geboren in 1915. Hij studeerde economie en promoveerde op "De zeevisserij van Holland in de tijd der Republiek" (1946). Van zijn hand verschenen tal van artikelen over de geschiedenis van de visserij, en over sociale en economische visserijvraagstukken. Beroepshalve is hij dagelijks betrokken bij de nationale en internationale visserijproblematiek.

R.E.J. Weber, geboren in 1907, promoveerde in 1936 in Leiden op een proefschrift over "De beveiliging van de zee tegen Europeesche en Barbarijsche zeeroovers 1609-1621". Hij gaf twee jaar les in zeegechiedenis aan het Koninklijk Instituut voor de Marine in Den Helder, en was directeur van het Nederlands Postmuseum in Den Haag. Hij schreef vele artikelen over de Nederlandse maritieme geschiedenis, de geschiedenis van de posterijen en over museumbeheer.

J. Belonje, geboren in 1899, studeerde in Leiden rechten en kunstgeschiedenis. Hij was advocaat en procureur bij de arrondissementsrechtbank in Alkmaar en bekleedde de functie van secretaris bij het waterschap De Schermer en bij het hoogheemraadschap van de Uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West-Friesland. Hij schreef vele boeken en artikelen op juridisch-historisch, historisch en genealogisch gebied.

P. Dekker, geboren in 1931, studeerde aan de Academie voor Lichamelijke Opvoeding te Amsterdam. Hij is thans werkzaam als leraar MO. Sinds lang al houdt hij zich bezig met de bestudering van vooral de 18e-eeuwse Nederlandse maritieme geschiedenis, met de nadruk op de geschiedenis van de walvisvaart. Er verschenen daarover van zijn hand vele publicaties zowel in boekvorm als in tijdschriftartikelen. In 1974 ontving hij de Lutine-prijs in verband met de bestudering van de Straat Davisvaart en de daaruit voortgekomen publicaties, onder andere met betrekking tot de Terschellinger cartograaf en publicist Louris Feyckes Haan.

J. Verseput, geboren in 1906, promoveerde in 1935 op "Het Oostenrijks-Hongaarse ultimatum aan Servië van juli 1914". Hij was vele jaren bij het middelbaar onderwijs werkzaam, en was

docent nieuwste geschiedenis aan de Vrije Leergangen te Amsterdam en de Nutsacademie te Rotterdam. Er verschenen van hem vele artikelen, onder meer over de Europese geschiedenis van 1880-1945 en over de geschiedenis van Goeree-Overflakkee. Over dit laatste onderwerp publiceerde hij in dit tijdschrift twee bijdragen, in de nummers 21 (1970) en 35 (1977).

S.J. de Groot, geboren 1937, studeerde biologie aan de Rijksuniversiteit Utrecht. In 1971 promoveerde hij op een proefschrift getiteld "On the inter-relationships between morphology of the alimentary tract, food and feeding behaviour in flatfishes (pisces: pleuronectiformes)". Hij is thans werkzaam bij het Rijksinstituut voor visserij-onderzoek te IJmuiden, en publiceert over onderwerpen uit zijn vakgebied regelmatig in bijvoorbeeld het tijdschrift "Visserij". Daarnaast houdt hij zich actief bezig met de beoefening van de maritieme geschiedenis. De geschiedenis van de visserij en walvisvaart, en de marine-geschiedenis in de periode 1850-1930 hebben zijn speciale belangstelling. Publicaties van hem op deze gebieden verschenen ook in dit tijdschrift.

De Australian Association for Maritime History

Na een lange periode van voorbereiding werd op 16 mei 1978 in Sydney de *Australian Association for Maritime History* opgericht, evenals de Nederlandse Vereniging voor Zeegechiedenis een subcommissie van de Commission Internationale d'Histoire Maritime. Het doel van de nieuwe vereniging is in de statuten als volgt geformuleerd:

- 2.1 to encourage the study, discussion, writing and publication of maritime history,
- 2.2 to encourage the cooperation and meeting of all individuals, companies, societies, institutes or other groups interested in maritime history,
- 2.3 to encourage identification and preservation of records, memoirs and relics of ships, shipping and all other material relevant to maritime enterprise of whatever nature,
- 2.4 to sponsor a journal and newsletter,
- 2.5 to affiliate with the International Commission of Maritime History,
- 2.6 to participate in conference and seminars,
- 2.7 to correspond with overseas scholars and institutions and to extend invitations to distinguished experts and scholars to visit and lecture in Australia,
- 2.8 to do all those things deemed proper to a maritime history association as determined by a General Meeting or the Executive Committee.

Het bestuur van de Australische vereniging is als volgt samengesteld: voorzitter: J. Bach, hoogleraar aan de Universiteit van New-castle (NSW); secretaris: V. Evans (Box 4149, GPO Sydney, NSW 2001); penningmeester: P. James (National Trust of New South Wales, Observatory Hill, Sydney, NSW 2000).

Het lidmaatschap van de vereniging staat open voor allen die belangstelling hebben voor maritieme geschiedenis. De contributie bedraagt met ingang van 1 januari 1979 voor persoonlijke leden Aus \$ 15,- per jaar en voor institutionele leden Aus \$ 25,- per jaar.

Het eerste nummer van het tijdschrift van de nieuwe vereniging is inmiddels verschenen. Het draagt de naam "The Great Circle". Redacteur is F. Broeze, Litt. D. (University of Western Australia, Dept. of history, Nedlands WA 6009). In het tijdschrift is ruimte voor maritieme geschiedenis in de meest uitgebreide zin; ook in de tijd is er geen begrenzing, problemen uit de hedendaagse maritieme wereld kunnen ook aan de orde worden gesteld. Het is de bedoeling van de redactie om het tijdschrift een vast rubriek-indeling te geven. "Insights" zal artikelen en boekbesprekingen bevatten, onder "Material" is ruimte voor mededelingen over maritieme (museale, archief- en bibliotheek-) collecties terwijl ook de bibliografie in deze sectie zal worden ondergebracht. "Information" is gewijd aan activiteiten van de vereniging, van verwante verenigingen in het buitenland, aan congressen enz., terwijl de rubriek "Forum" beschikbaar is voor communicatie tussen de leden.

Maritieme Museum "Prins Hendrik" te Rotterdam

De redactie ontving een brief van de directeur van het Maritiem Museum 'Prins Hendrik' te Rotterdam, gericht "aan allen die geïnteresseerd zijn in het wel en wee van het Maritiem Museum 'Prins Hendrik' ". De tekst volgt hieronder in extenso.

Reeds lang was bekend dat de oost-westlijn van de Rotterdamse ondergrondse vrij dicht langs het gebouw van het Maritiem Museum 'Prins Hendrik' zou gaan lopen. De tunnelbuis zou onder het gebouw van het Nationaal Instituut voor Scheepvaart en Scheepbouw, dat grenst aan dat van het Maritiem Museum, worden doorgevoerd om dan in westelijke richting naar de Coolhaven te verdwijnen. Deze werkzaamheden zouden risico's voor de museale collecties meebrengen, maar de periode met risico's was van beperkte lengte, en afdoende beschermingsmaatregelen zouden zonder grote problemen getroffen kunnen worden.

In de laatste maanden van 1978 veranderden de bouwplannen voor het gebied rond het Maritiem Museum 'Prins Hendrik' zeer ingrijpend. Het gebouw van het Nationaal Instituut voor Scheepvaart en Scheepbouw zou worden gesloopt. Na voltooiing van het metrostation van Dijkzigt onder het Burg. s'Jacobsplein en het in westelijke richting daarop aansluitende tunnelsegment zullen langs de Rochussenstraat en het plein op de plaats van het Nationaal Instituut voor Scheepvaart en Scheepbouw appartementen worden gebouwd.

Deze aaneenschakeling van sloop- en bouwactiviteiten over een periode van meerdere jaren zou voor de collecties van het Maritiem Museum 'Prins Hendrik', grote risico's met zich meebrengen. De risico's bleken in feite zo groot dat zij niet met enige eenvoudige noodmaatregelen konden worden gedekt. Ingrijpende voorzieningen bleken noodzakelijk. Deze dwongen tot sluiting van het museum voor het publiek. Dat gebeurde met ingang van 15 december 1978. Tussen die datum en nu hebben wij in huis maatregelen getroffen die de verzameling afdoende zullen beschermen tegen de effecten van het slopen-met-de-kogel van het pand van het Nationaal Instituut voor Scheepvaart en Scheepbouw. Alle modellen en andere voorwerpen zijn op schokabsorberend materiaal geplaatst, een aantal 17e- en 18e-eeuwse modellen is tijdelijk in het Museum Boymans-van Beuningen ondergebracht, enige kwetsbare depôt ruimten en de bibliotheek zijn ontruimd.

Tegelijkertijd werden pogingen ondernomen om een nieuwe tijdelijke behuizing voor het museum te vinden. Een verhuizing leek onvermijdelijk omdat jarenlange situering achter bouwputten voor de aanleg van de ondergrondse en voor woningbouw het werken in het huidige museum-gebouw vrijwel onmogelijk zou maken.

Het creëren van een nieuw museum op zo korte termijn was vanzelfsprekend uitgesloten. Wél moest met voortvarendheid worden gezocht naar een goed, centraal in de stad gelegen gebouw met voldoende depôt- en staf ruimten. Dat gebouw is inmiddels gebonden in een gebouw dat op de hoek van de Scheepmakershaven en de Jufferstraat ligt. Mogelijkheden tot exposeren ter plaatse biedt dat gebouw echter niet.

Het werk van alle museummedewerkers daar zal zich daarom op twee zaken gaan concentreren. Het binnen afzienbare termijn bouwen van de eerste fase van een nieuw museum, en het levend houden in Rotterdam en daarbuiten van het begrip Maritiem Museum 'Prins Hendrik'. Van de ontwikkelingen bij het ontwerpen van de bouw van een nieuw museum zult U regelmatig op de hoogte worden gehouden.

Voor de uitwerking van de tweede doelstelling staan een aantal mogelijkheden ter beschikking. In de eerste plaats zullen de verschillende collecties van het museum-modellen, scheepsbouwkundige tekeningen, prenten, atlanten enz.- én de bibliotheek met ingang van het seizoen 1979/1980 weer voor het publiek toegankelijk zijn.

In september van dit jaar wordt het museumschip 'Buffel' met zijn gerestaureerde originele ruimten en een expositie over facetten van de 19e eeuwse scheepsbouw en scheepvaart geopend. Eveneens in de loop van dit jaar zal worden begonnen met de reconstructie met origineel materiaal van een van de schepen van Zwammerdam.

Daarnaast zal het museum zeker nog andere wegen zoeken om zijn publiek te bereiken. Nu de (school) jeugd het museum niet meer kan bezoeken, zal het museum in letterlijke zin naar de school of woonwijk toe moeten gaan. In andere musea en instellingen zouden met materiaal uit het Maritiem Museum 'Prins Hendrik' kleine, tijdelijke tentoonstellingen kunnen worden ingericht. Dat kan ook gebeuren in daarvoor geschikte ruimten in de stad. Zodra plannen in deze richting een meer vastomlijnd karakter hebben gekregen, zal het museum met een programma in de publiciteit treden.

Vanzelfsprekend kent deze wijze van verspreid exposeren grote beperkingen. Wij menen dan ook, dat de periode waarbinnen het museum zó moet werken, tot het uiterste beperkt dient te zijn. Het maken van kleine, tijdelijke exposities, zoals boven aangegeven, kan dan tevens dienen als evenzovele proefopstellingen voor het uittesten van elementen voor een nieuw te bouwen museum.

Een plan tot vestiging van het nieuwe museum aan de Leuvehaven is door ons met de meeste

spoed ingediend. Wij hopen dat, zoals met de betrekking tot de tijdelijk te nemen maatregelen snel en voortvarend door het Gemeentebestuur besluiten zijn genomen, ook over de nieuwbouw op de meest korte termijn wordt besloten.

In 1974 vierde het Maritiem Museum 'Prins Hendrik' zijn 100-jarig bestaan. In de catalogus die de tentoonstelling 'Schatkamer der Scheepvaart' begeleidde, sprak de directrice van toen de verwachting uit 'dat het museum in de volgende honderd jaar steeds meer in het culturele leven van Rotterdam zal worden geïntegreerd. Dan zal vanzelf spreken dat iedere Rotterdammer 'zijn museum' zal kennen en er steeds weer zal blijven binnen lopen'. Wij zullen met kracht proberen om in de komende paar jaar, ondanks de beperkende omstandigheden aan deze verwachting tegemoet te komen.

Oude voorraad "Mededelingen"

Het secretariaat van de Nederlandse Vereniging voor Zeegeschiedenis beschikt nog over een grote voorraad oude nummers van de "Mededelingen". Het aantal nog aanwezige exemplaren verschilt per nummer. Van de nummers 8 (1964 - 49 blz.), 10 (1965 - 66 blz.), 12 (1966 - 81 blz.) en 26 (1973 - 121 blz.) zijn geen exemplaren meer beschikbaar. Het bestuur wil gaarne diegenen onder de leden die hun serie "Mededelingen" willen completeren, in de gelegenheid stellen dat te doen tegen een *sterk gereduceerde prijs. Deze geldt tot 1 mei 1979.* U kunt in die periode bij het secretariaat een - op de vier genoemde nummers na - complete set "Mededelingen" aanschaffen voor fl. 40,-. Losse nummers kosten dan fl. 1,50. Beide bedragen zijn exclusief verzendkosten. Op beperkte schaal bestaat de mogelijkheid tegen kostprijs xeroxkopieën te laten maken van de ontbrekende nummers.